

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marjini trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Narodne manjšine pri nas in v Avstriji.

Kakor znano, je radikalni minister Ninčič prvi kot zunanji minister izgovoril prav odločne besede na naslov Avstrije glede načina, kako postopa ona s slovensko manjšino. Njegove samozvestne besede so zadele v živo tako, da se n. pr. dunajsko časopisje sploh ni spustilo v natančnejšo debato, to pa gotovo v mnenju, da bi zunanji svet na ta način najlože pozabil na krivice, ki se godé koroškim Slovence. Tembolj pa so zalajali koroški lističi, kakor »Freie Stimmen«, ki so kakor vedno tudi topot z navadnim psovanjem skušali spraviti statistične številke iz sveta. Končno se je oglasil tudi neki prof. Wutte, ki že delj časa skuša potom lažnjive statistike in potom lažnjivih zgodovinskih in geografskih pripomočkov ubiti koroške Slovence.

Najboljši protidokaz glede teh in enakih laži so koroški Slovenci sami ki se na ta način nikakor ne dajo obglaviti in ki v svojem glasilu »Koroški Slovenci«, izhajajočem na Dunaju, prav krepko odgovarjajo. Končno tolaži profesor Wutte avstrijske Nemce s tem, da Jugoslavija nima nobene druge pravice, kakor da se pritoži na Društvo narodov. In med vrsticami se bere, da bi pač taka pritožba zaspala, kakor marsikatera druga. Razven tega sklicuje prof. Wutte tudi na ljudsko štetje, ki se je pred kratkem izvršilo v Avstriji, ker so pri tem šteju menda sploh zginili vsi Slovenci.

Ljudsko štetje je znana avstrijska spacialiteta. Že prej, ko je bila stara Avstrija po večini še slovanska in so imeli Slovani vendar le še malo upliva v parlamentu, se je izvajalo to štetje na skrajno terorističen in lažnjiv način. Kjer je bila šola popolnoma nemška in so se morali otroci vsled tega poslušati nemškega jezika, se je že na ta način ustanovil nemški občevalni jezik pri celi družini in celo pri poslih, ki niso znali niti ene nemške besede. Slovenski delavci in posli uslužbeni pri Nemcih in nemškutarjih, delavci v tovarnah, pri železnici itd., so bili vsi Nemci in naravnost smešni so bili načini, po katerih so se pretvarjali Slovenci v Nemce.

Da se ta praksa nadaljuje sedaj na Koroškem na še bolj drastičen način, je umevno. Vsled famozne volilne geometrije morajo pri volitvah v dunajski parlament nemški glasovi ubiti slovenske, tako Slovenci niso mogli dobiti mandata v dunajski parlament, čeravno so se prikopali prav blizu in ga bodo morda vendarle še izbojevali. Vsled tega tudi nimajo prilike, da bi pred svetom protestirali glede tozadevnih krivic.

Znana je avstrijska diplomacija, ki ima svoje stare zveze in ki zna pri Društvu narodov spretno žonglirati, da od tam ne pride nikdar kako resno svarilo. Tudi v tem oziru bo moral naš zastopnik Društvu narodov dobiti energična navodila.

Zadnje ljudsko štetje so torej Nemci na Koroškem vršili tako nesramno, da so več kakor petdesetstotice Slovencev zatajili. Naj so Slovenci stokrat zahtevali, da se jih mora vpisati kot Slovence, jim to nič ni pomagalo. Če ni bilo drugače mogoče, pa so se še komisariji izgovarjali, da se bo itak vse popravilo in da to nima prave veljave.

»Koroški Slovenci« prinaša v tem oziru prav podučljive in zanimive članke, iz katerih je razvidno, da dobro se godi Nemcem pri nas in kako se godi narodnim manjšinam v Avstriji.

Glede šole je v enem slučaju celo dunajski »Reichpost« omenila, da se v gotovih koroških šolah vrši samo »Analfabetenzucht«. V tem oziru ima Slovenija posebno nalogo, da budno pazi in informira Beograd glede razmer na Koroškem in to tem bolj, ker se koroški Slovenci vzlic vsemu pritisku še prav dobro držijo. Vzlic raznim prepovedim in najhujšim grožnjam prirerajo pridno igre in predavanja. Ker nasprotiki ne morejo popolnoma onemogočiti vseh takih prireditve, pošiljajo nemška in nemčurska pevstva društva na take slovenske prireditve, da zasedejo prostore in pojejo tam nemški. Policija in žandarmerija se seveda temu smeje, a Slovenci vendar le vzdržijo.

Pri tej priliki vabimo vse naše čitatele, da naročijo »Koroškega Slovenca« in ga zahtevajo po vseh kavarnah in gostilnah. V Jugoslaviji stane letno 100 D in se naroča pod naslo-

Narodna skupščina.

Izročitev Radića sodišču. — Uradniški zakon sprejet. — Izvoljeni člani glavne kontrole.

Beograd, 24. julija. (Z) Današnja seja narodne skupščine se je otvorila ob 9. uri. Po opravljenih formalnostih je bila prečitana vloga okrajnega sodišča v Varaždinu, ki zahteva, naj se mu izroči poslanec Stjepan Dombaja (Radićev).

Pred prehodom na dnevni red je dal sporočiti minister za notranje zadeve Vujičić preko predsednika narodne skupščine demokratskemu poslancu Večeslavu Wilderju, da bo odgovoril na njegovo interpelacijo o povratku Gagliardijs v Zagreb, čim zbere potrebne podatke. Poslanec Wilder je izjavil, da ni zadovoljen s tem odgovorom ministrom.

Predsednik Ljuba Jovanović je odredil odmor desetih minut, da se morejo zbrati radikalni poslanci, nakar je prešla zbornica na dnevni red: razpravo o poročilu zakonodajnega odbora glede zakonskega predloga o uradnikih in civilnih državnih nameščencih. Poročevalec večine dr. Koljč je prečital poročilo odbora.

Nato je podal v imenu demokratskega kluba poslanec Ljuba Davidović izjavo, v kateri se obrača proti uradniškemu zakonu, kakor ga je sprejel zakonodajni odbor. Ko je prečital svojo izjavo, je demokratski klub zapustil dvorano.

Za njim je prečital posl. Joca Jovanović izjavo v imenu zemljoradniškega kluba, v kateri naglašajo iste momente, kakor demokratski. Po prečitani izjavi so tudi zemljoradniki zapustili zbornico.

Zatem se je dvignil posl. dr. Hohnjec, ki je izjavil v imenu jugoslovenskega kluba, da bo glasoval proti uradniškemu zakonu, da pa njegovi tovariši ne bodo zapustili seje, da omogočijo vladni kvorum.

Zaključno besedo je dobil minister za izenačenje zakonov Marko Triko-vič, ki je na kratko govoril o predloženem uradniškem zakonu in ga zagovarjal, nakar je odredil predsednik Jovanović glasovanje. V poimenskem glasovanju je bilo oddanih 142 glasov,

in sicer 121 za predlog, 21 pa proti. Predsednik Jovanović je nato izjavil, da je uradniški zakon sprejet.

Zbornica je prešla nato na drugo točko dnevnega reda: volitev predsednika in sedmih članov glavne kontrole. Je. Glasovalo se je z listki. Za predsednika je bil izvoljen g. Milutin Popović, ki je dobil 125 glasov. Za članne glavne kontrole so bili izvoljeni gg. Nikola Stojiljković, Nikola Konjević, Mihailo Vasović, Vaso Dimitrijević, dr. Dušan Baljak, Josip Fertić in dr. Hilarij Vodopivec. Izvolitev teh gospodov je izzvala precejšnjo nezadovoljnost pri demokratih, posebno pri posl. Svetozarju Pribečeviću.

Na vrsto je prišla tretja točka dnevnega reda: poročilo o zakonskem predlogu glede zavarovanja proti toči in hitri pomoči oškodovancem. Poročevalec večine dr. Milašinović je prečital poročilo večine, zemljoradnik Vojta Lazić pa oddvojeno mišljenje manjšine.

Seja se je zaključila ob 11 in ool in se popoldne nadaljuje.

Beograd, 24. julija. (Z) Na popoldanski seji narodne skupščine, ki se je začela ob 5. uri, se je nadaljevala debata o zakonskem predlogu glede zavarovanja proti toči.

Ker se debata o tem zakonskem načrtu ni mogla danes končati, se bo nadaljevala na jutrišnji popoldanski seji.

Beograd, 24. julija. (B) Danes so bile izročene narodni skupščini na odobrenje konvencije, ki so bile sklenjene med našo kraljevino in avstrijsko republiko v mesecu februarju t. l.

INVALIDSKI ZAKON.

Beograd, 24. julija. (Z) Vojni minister general Pešić je stavil svoje pripombe k zakonskemu predlogu o invalidih, ki ga je izdelalo ministrstvo za socialno politiko. Ministrstvo pričakuje še opazke finančnega ministrstva, nakar bo o invalidskem zakonu razpravljala gospodarsko-finančni odbor ministrov. Potem pride zakon pred narodno skupščino kot nujni predlog.

Seja ministrskega sveta.

IZROČITEV RADIĆA SODIŠČU. — SPOMENIK MINISTRU DRAŠKOVIĆU. — RUDARSKA STAVKA.

Beograd, 24. julija. (Z) Ministrski svet je imel danes sejo, na kateri je sklenil, da se na dnevni red jutrišnje seje narodne skupščine stavi razprava o poročilu imunitetnega odbora glede četrtkov seje, na kateri je sklenil izročitev nekaterih poslancev, med njimi tudi Stepana Radića.

Vlada je potem dovolila kredit v znesku 100.000 dinarjev za zgradbo

spomenika pokojnemu ministru Draškoviću v Beogradu, čigar obletnico smrti se obhaja danes. Govorilo se je tudi o rudarski stavki v Trbovljah, kamor sta bila poslana dva inšpektorja, da preiščeta stvar na licu mesta. Končno je ministrski svet razpravljal o notranjem položaju in o poslednjih dogodkih v Zagrebu.

Konferenca v Sinaji.

Beograd, 24. julija. (Z) »Tribuna« poroča iz Bukarešte: Za petek ali soboto se pričakuje prihod zunanjih ministrov držav Male antante dr. Ninčiča in dr. Beneša, ki ostaneta v Bukarešti en dan, nakar se odpeljeta v Sinajo. Konferenco zunanjih ministrov Male antante otvori romunski ministriški predsednik Briatruan v nedeljo dopoldne ob 10. uri. Konferenca se udeležijo ministri dr. Ninčič, dr. Beneš in Duca. V torek bo širša konferenca, kateri bo prisostvoval tudi poljski poslanik v Bukarešti. Poljski zunanji minister najbrže ne pride na konferenco v Sinajo, čeprav je pred dvema tednoma izjavil v Varšavi, da bi se je rad udeležil. Na konferenci se bo razpravljalo o vseh zadevah, ki zanimajo države Male antante, predvsem o Madžarski.

ARMIJSKI POVELJNIKI V BEOGRADU.

Beograd, 24. julija. (B) Na poziv ministra vojne in mornarice so prišli v Beograd vsi poveljniki armijskih oblasti, da referirajo o položaju na njihovem teritoriju. Pri tej priliki so se pretresala vsa vprašanja, ki se nanašajo na opremo vojske in zagotovitev dobre prehrane za vojaštvo.

vom: »Koroški Slovenci«, Wien, V. Margaretenplatz 7. Naročnina se plača pri Zadrugi gospodarski banki dd, v Ljubljani na konto »Koroški Slovenci«.

NOVI MADŽARSKI POSLANIK V BEOGRADU.

Beograd, 24. julija. (B) Dosedanji madžarski poslanik v Beogradu Kalas zapusti v kratkem svoje mesto. Kakor se doznava, bo zahtevala madžarska vlada agrement za g. Rudvaya, dosedanega svetnika zunanjega ministristva, ki je bil svojčas diplomatski uradnik v Turčiji. Gospod Rudvay ima rodbinske zveze v Subotici.

ROMUNSKÉ NARODNE MANJŠINE.

Beograd, 24. julija. (Z) Romunski poslanec Jan je konferiral včeraj z delegati romunskih občin pri nekaterih prvakih radikalne stranke in je zahteval od njih, naj se zboljšajo razmere, v katerih žive Romuni v naši državi in naj se jim dajo romunske šole. Radikali so sicer objubili, da jim bodo šli na roko, naglašali pa so, da se cerkvena vprašanja ne morejo rešiti, dokler se ne doseže sporazum z Romunijo, ki mora dovoliti enake olajšave tudi našim sonarodnjakom v kraljevini Romuniji.

KONGRES DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 24. julija. (B) Letošnji veliki kongres demokratske stranke bo v Zagrebu ali Beogradu. Razpravljali bodo o zelo važnih vprašanjih stranke, posebno o nadaljnjem delovanju demokratske stranke v zunanji in notranji politiki.

Pogajanja v Rimu.

NAŠA VLADA ZAHTEVA IZPOLNITEV RAPALLSKE POGODBE.

Beograd, 24. julija. (B) Po vesteh ki jih je vaš dopisnik dobil v merodajnih krogih, se pregovori med našo in italijansko vlado nadaljujejo. Dosedaj je dosežen sporazum, da se klavzule s. margheritske konvencije glede ureditve prometa med Italijo in našo kraljevino za sedaj ne rešujejo, ampak da se to vprašanje reši o priliki sklenitve trgovinske pogodbe. Kar se tiče pregovorov glede ureditve reške luke, se o tem še ni pričelo diskutirati. V krogih naše delegacije se pričakuje, da bo o tem vprašanju italijanska delegacija podala v kratkem nove predloge. V krogih naše delegacije se smatra, da bi konzorcij bil edino mogoč med našo in reško državo in da je to vprašanje treba reševati direktno med bodočo legalno reško vlado in našo vlado. Za sedaj za-

hteva naša delegacija v glavnem izpolnitev tehle točk: Izročitev luke Baroša in Delte in Banchina naši državi in konstituiranje legalne vlade na Reki. O teh vprašanjih, ki je od njih odvisen uspeh pregovorov ni dala italijanska delegacija definitivne mišljenja.

Beograd, 24. julija. (Z) Med našo in italijansko delegacijo paritetne komisije v Rimu se je dosegel sporazum, da se razpravlja o vprašanjih prometa, kakor ga predvidevajo s. margheritske konvencije. Razprava o teh vprašanjih pa je bila zaenkrat odložena za nekaj časa, dokler se ne začne pregovori o sklepanju trgovinske pogodbe med našo kraljevino in Italijo. V zvezi z odložitvijo o prometnih vprašanjih je dospel v Beograd naš strokovnjak za prometne zadeve v paritetni komisiji Deroko,

Pred francoskim odgovorom na angleške predloge.

Pariz, 24. julija. (K) Angleške listine o reparacijskem vprašanju se proučavajo v zunanjem uradu. Misli se, da bo zunanji urad po običajnem diplomatskem potu naznanil svoje utise v Bruslju. Čim bo belgijska vlada priobčila svoje naziranje, se bosta obe vladi sporazumeli o odgovoru, ki se pošlje zunanjemu uradu.

Pariz, 24. julija. »Petit Parisien« poroča: Francoski in belgijski krogi so

zelo optimistični glede izida diplomatskih pogajanj. Ni izključeno, da dobi Belgija danes načrt francoskega odgovora na angleški predlog, ki je bil včeraj izdalen in ki ga bo ministrski predsednik Poincaré predložil kabinetu.

Pariz, 24. julija. (Agence Havas) Popolnoma gotovo je, da bo londonska vlada še pred 3. avgustom, ko poteče zasedanje angleškega parlamenta, v posesti francoske note.

Mirovna pogodba s Turčijo podpisana.

Lausanne, 24. julija. Agence Havas poroča: Mirovna pogodba med Turčijo in zavezniki je bila danes podpisana.

Angleško delavstvo za razorožitev.

London, 24. julija. V spodnji zbornici je predložil danes popoldne voditelj delavcev Ramsay Macdonald ob burnem ploskanju svojih tovarišev resolucijo, ki se izreka za razorožitev. Po tej resoluciji obžaluje spodnja zbornica oboroževanje in naraščajoče izdatke za vojsko na morju in v zraku ter opozarja na obljube političnih voditeljev in na to, da narod pričakuje, da je bila svetovna vojna zadnja vojna. Vlada se pozivlje, naj takoj stori korake, da se skliče mednarodna konferenca, ki naj bi razpravljala o programu glede varstva prebivalstva. Ta program ne bi temeljil na načelu, da je mir in svoboda velikih in malih narodov zajamčen le z razorožitvijo.

London, 24. julija. (K) Resolucija, ki jo je predlagal v spodnji zbornici Ramsay Macdonald glede sklicanja konference za razorožitev, je bila odklonjena z 286 proti 169 glasovi.

London, 24. julija. (K) V debati o razorožitvi je izjavil ministrski predsednik Baldwin v spodnji zbornici, da se resnost sedanjega položaja ne more pretravati. Evropa je še vedno oboroženo taborišče, v katerem se nahaja več oboroženih ljudi kakor leta 1914. ob izbruhu vojne, Anglija mora svetu dokazati, da v resnici misli to, kar pravi. Razorožitev bi bila mogoča le tedaj, ako bi se države strnile. Ni nobenega izgleda, da bi Francija dala uspešen odgovor, dokler ni dosegla gotovih rezultatov v vprašanju reparacij in v vprašanju varnosti. Prvo, kar mora vlada storiti, je, da spravi reparacijski problem v red. Vlada je prožeta želje, da to ne bi vedlo več do zmešnjav v problemu, ki ga premotriva zbornica. Več ljudi pravi, da Anglija naj vodi zopet politiko izolacije, toda ne sme se pozabiti, da Anglija od onega časa, odkar eksistira letala, ni več nikak otok, ampak da je nerazdružno zvezana z usodo Evrope. Anglija bo tudi v prihodnje vse mogoče storila, da prinese Evropi mir.

NOVI BANKOVCI.

Beograd, 24. julija. (Z) Upravni svet Narodne banke da v kratkem v sporazumu z finančnim ministrom v promet nove novčanice po 10, 100 in 1000 dinarjev, v zameno pa bo vzel iz obteka del bankovcev stare emisije v isti množini.

Zagrebska vohunska afera.

Zagreb, 24. julija. (Z) V vohunsko afero je vpletena razen Danice Androlićeve še ana Zagrebčanka, ki se je nahajala v Koprivnici, pa je takoj pobegnila v Italijo, čim so prišli na sled aferi. Doznava se, da se ta ženska že nahaja v Rimu. Na hrvatskem ni doslej še noben častnik v zaporu. Le nekaj je priporjenih, ker so osumljeni.

Beograd, 24. julija. (Z) Včeraj so ves dan proučavali akte o zagrebški vohunski aferi. Ti akti predstavljajo ogromna odkritja. Bila so tudi kratka zaslijanja atričarcev v Beogradu se nahaja več oseb ki so vpletene v to zagrebško vohunsko afero in je bilo prijetih nekaj bivših avstrijskih in nekaj bivših srbskih oficirjev v Južni Srbiji. Današnja »Politika« razpravlja o preiskavi v tej aferi in vmešava vanjo Radića ter naglašajo zvezo med vohunsko afero in njegovimi izjavami v »Giornale di Roma«, v katerih je odkrito zahteval pomoč Italije za ustvaritev neodvisne hrvatske države, »Politika« poudarja, da je Radić s temi svojimi izjavami daljal moralno podporo vohonom.

Beograd, 24. julija. (B) Preiskava proti zagrebškim vohonom ni spravila nič posebnega na dan. Načelnik mestne uprave beograjske vodi osebno preiskavo in proučava vse spise. Z Danico Androlićevo je imel kratek porazgovor. Za jutri se pričakuje prihod prijetih častnikov iz Južne Srbije. Policiji se prijavljajo nove priče, ki poznajo Androlićevo še od taktat, ko je bivala v Beogradu. Tako se je ugotovilo, da je stanovala v bližini dvora v ulici kneza Milana in da se je bavila s prostitucijo. Tako je prišla v stike z raznimi osebami, ki jih je potrebovala za svoje vohunsko delovanje.

(Nadaljna poročila na drugi strani.)

ŽRTEV BOLGARSKÉ AKCIJE.

Beograd, 24. julija. (B) Iz Bitolja javljajo, da je bil včeraj ob 2. uri dopoldne ubit iz zasede vojvoda in občinski predstojnik iz Struge Stevan Nedić Čela. To je prvi komitski vojvoda, ki je padel kot žrtev bolgarske akcije na desnem bregu Vardara.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 24. julija. (Uradno.) V severnih Alpah je bilo danes oblačno. V Avstriji so se pojavljale nevihte s padavinami. Napoved: Zelo oblačno, nagnjenje k padavinam, neurje.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:
Kino Matica: »Marja Tudor«.
Kino Ideal: »Karavana umirajočih«.
Kino Tivoli: »Otok komedijanta«.
Nočna lekarniška služba v L. Nam.
Tekoči teden: Sušnik, Marjini trg in Kuralt, Gospodetska cesta.

Grška politika.

(Od našega dopisnika.)

Atene, 18. julija.

Atensko časopisje je polno člankov o lausanskem miru. Komentarji se razlikujejo, kakor pač nanese: nekateri organom je mirovna pogodba s helenskega stališča po volji, drugim zopet manj. Toda skupni vtis je ta, da se Grška povsem zadovoljuje z rezultatom lausanske konference. Teritorialna vprašanja so bila rešena že pred M. danijo, deloma s turškimi orožjem, ponajveč pa na podlagi zavezniškega pravoreka. V raznih drugih vprašanjih je Grška v Lausanni dobro odrezala, tako n. pr. v vprašanju vojne odškodnine Turčiji, ohranitev patrijarhata v Carigradu izmenjave prebivalstva in posestev, naposled pa tudi v vprašanju zaštite manjšin.

Priznati je treba, da je Grška v teh treh letih mnogo trpela. Preživela je kaotično periodo ustvarjanja, ki je grozila upropasti v marsikaterem trenutku to državo, ki je danes brez dvomno važen faktor na Balkanu. Novembarske volitve 1. 1920 so dovedle Konstantina ponovno v deželo, potem je sledila finančna in politična blokada zaveznikov. Vse drugo se je vrstilo, kakor v filmu: tragedija Smirne, poplava beguncev po vsej Grški, vojaške revolte, Konstantinova abdikacija, obsodba in eksekucija ministrov, prekinjenje diplomatskih odnošajev z Anglijo, smrt ekskralja v eksilu in koncem koncev lausanska pogajanja, ki so prinesla

težko pričakovni rezultat. Edino vzemirjenje povzroča v tukajšnjih krogih izročitev turških ladij, municije in orožja. Grška mornarica je v marsičem obvladala situacijo. Če dobi turška vlada bišvo križarko »Göben« zopet v svoje roke, ji ne bo mogla Grška postaviti boljše enote v bran. To je zaenkrat povod k globljemu razmišljanju. Sicer pa je grško mornarsko moštvo zelo dobro izurjeno.

Listi so mnenja, da se je Grška v Lausanni ugodno odrezala. Zunanja politika Grške se utegne bistveno spremeniti, ali bivših ciljev grške politike v Orijentu ne misli več zasledovati. S Turčijo se bo že v najkrajšem času pričelo prijateljsko razmerje.

Pred par dnevi je priobčil neodvisni list »Atineiki« zelo informativen članek o Grški in Mali antanti, toda cenzura je zaplenila na splošno začetek celi zadnji odstavek dotičnega članka. Članek pričinja uvodoma s historijatom Male antante, ter omenja pri tem zasluge onih moči, ki so jo ustvarili. Na najinteresantnejšem mestu se je pojavil rdeči svinčnik državnega pravdnika, politični krogi grške prestolnice pa so prišli ob senzacijo, ki ni bila nikakor neresna. Predzadnji odstavek dotičnega članka je govoril nekaj o francoski bojznosti pred vseslovensko grupacijo, ki jo je imel preprečiti maršal Foch...

S. M. D—6.

Ameriško-francoski odnošaji.

O ameriško-francoskih odnošajih je napisal v »Figaroju« članek Frederik Allen, poveljnik zrakoplovstva Zedinjenih držav za časa vojne in spremljevalec polkovnika Housea na mirovni konferenci. Ker smo čuli mnogo francoskih glasov o teh odnošajih, je tudi vredno slišati, kako sodi Američan.

Ko se je bila Francija odločila, zašesti Poruhrje, je bilo ameriško mnenje zelo negotovo. Eni so menili, da nima pravice do tega po določbah versajškega mira, in da bi smela to storiti samo skupaj z zavezniki. Drugi pa so bili mnenja, da če tudi ima Francija to pravico, vendar ni pametno zasesti Poruhrje, kajti vsled tega bi mogla nastati velika zmeda v trgovinskem svetu, pa ne samo v Nemčiji, temveč na celim svetu in bi bilo težko prerokovati, kakšne politične in druge komplikacije bi mogle slediti.

Ker smo pa mi Američani le bolj trgovski narod, smo študirali vprašanje iz trgovskega stališča in večji del javnega mnenja je spoznal, da je imela Francija prav, če je zasledila Poruhrje, češ da ima upnik pravico, vzeti v zastavo posest krivega dolžnika. Ker je bila krivda dokazana po komiteju za vojno odškodnino, je bilo jasno — po natančnejšem študiju določb mirovne pogodbe — da ima Francija prav.

Novic iz Nemčije nam niso prinašali samo finančni in trgovski, temveč tudi časopisje in tako smo polagoma začeli v pravi luči videti položaj v Nemčiji. Na eni strani velikianski razmah bank, tovarnen in ladjedelnic, na drugi strani pa deficit železnice, nezadostne takse, kolosalna goljufija z izdajanjem papirnih mark. Vse to je privedlo naš narod, da je Nemčija kriva in da je treba nastopiti z najstrožjimi nredbami zopet to varalico.

Kakšno je mišljenje ameriškega ljudstva, nam lahko pokažejo odgovori, katere so dobile razne skupine časopisov na svoja vprašanja od stotin najuglednejših mož Amerike. Naddvotretjinska večina odobrava francosko politiko.

Če smo se mi Američani počasi odločili za vojno, smo enako počasi pri sodelovanju za mir, toda mislim, da se bomo končno le udeležili sodelovanja.

Potrđitev za to nam daje podpisovanje avstrijskega posojila v New Yorku, ki je bilo v manj kot eni uri izvršeno. To je jasen dokaz za to, da je Amerika pripravljena sodelovati pri ureditvi evropskih financ, kajti ni dvoma o tem, da se nobena evropska država ni nahajala v tako obžalovanja vrednem denarnem položaju kot Avstrija.

Če bi začela Nemčija iskreno delati, bi pri svoji delazmožnosti in moči industrijske in trgovske organizacije mogla dobiti finančno pomoč iz tujine, toda pri tem bi pa morala pokazati čisto drugačno mišljenje, kot ga je kazala dosedaj. Zadnje njene ponudbe že kažejo, da se začneja spametovati.

Kar se tiče sedanjega položaja pogajanj, morem samo reči — kajti stvar je zelo delikatna — da so take važnosti za ves svet, da lahko upamo, da se bo Francija postavila na stališče, ki ji bo ohranilo simpatije vseh narodov, ki so globoko v srcu na njeni strani.

—žn—

AVSTRIJSKO POSOJILLO V ITALIJO

Rim, 24. julija. (K) Italijanskega dela mednarodnega posojila Avstriji v znesku 200 milijonov lir ob 6 in pol odstotnem obrestovanju je bilo škratno več podpisane, kakor treba, tako da je bilo malim podpisovalcem, upoštevajoč dovoljene jim ugodnosti, dodeljeno 16 odstotkov.

Zagrebska vohunska afera.

Obseg vohunske organizacije. — Razorno delo vohunov.

Beograd, 24. julija. (Z) Današnji »Preporod« prinaša ponovne vesti o aferi iz Zagreba. Zagrebska policija je zabranila dne 21. t. m. vsa politična zborovanja in konference za nedoločen čas brez ozira na njih politični značaj. Organizacija upokojenih avstro-ogrskih častnikov je bila izvedena po celi državi. Vse podružnice so bile odkrite, dasiravno so obstojale ponekod tajne organizacije. Podružnice so bile med drugim v Bjelovaru, Vitrovici, zagreški okolici in Sisku. V vseh teh krajih so našli zaloge orožja in municije.

Po dosedanjih preiskavah je ugotovljeno, da se je delovalo na prevrat in izpremembo političnega stanja in režima v državi. Vse organizacije po vseh so formirane po Hanaovcih in organizacijah upokojenih avstro-ogrskih častnikov na vojaški podlagi. Denar so dobivali iz fondov v državi in iz inozemstva. Dr. Matko Leginja je zahteval v narodni skupščini ustanovitev hrvaškega domobranstva, a pri tem ni imel uspeha. Uspeh pa je imel Stjepan Radić s svojimi tajnimi organizacijami. Častniki bivše avstro-ogrške vojske, ki so dobivali od nas pokojnino, ki so nekaj časa služili v naši vojski, a so bili bodisi odpušteni, bodisi upokojeni, so bili nameščeni v industrijskih in trgovskih podjetjih samo pro forma. Njih razorno delo se je razširjalo tudi preko Srbije. Glavne vezi vodijo v Rim,

Tirano, Skopje in Solijo. Te sekcije je vodil polkovnik Manko Čagilardi, bivši avstro-ogrski major, a pozneje naš podpolkovnik, bil pa je odpuščen iz službe in je živel v Tirani, kjer je bila pri njem dva meseca vohunka Androlićeva.

Preiskave so dognale, da so v to afero zapletene nekatere uglednejše osebnosti, ki so se potegovala za to, da postanejo ministri. Naša vojska je kakor vedno pripravljena na vse eventualnosti. Od mnogih častnikov so bile izražene želje, da se preiskava odvzame zagrebski policiji, ki sabotira zakon o zaštiti države. Preiskavo je treba voditi v Beogradu, in sicer jo morajo voditi najboljši pravniki. Vsled te želje bo vlada odločila, da se preiskava izvrši v Beogradu. Obdolženci pravijo, da je preiskavo zakrivil prihod Čagilarda, a to ni točno. Čagilardi ni izdal nikakih važnih podatkov. Preiskava se je pričela povsem slučajno z aretacijo Danice Androlićeve. Pri vseh aretiranjih, zlasti pa pri častnikih so našli vojaške šifre in uradne spise, ki pripadajo poedinim poveljništvom.

Mnogo uglednih Zagrebčanov, ki prej niso bili solidarni z notranjo politiko Radićev, se sedaj zgraža nad separatisti in deletisti in zahteva, da se s temi razrodnimi elementi čimprej obračuna, ker nikdo ni za to, da bi došlo do prelivanja bratske krvi.

Fašizem in italijanska politika.

MUSSOLINIJEVA ITALIJA PROTI NAŠI KRALJEVINI IN MALI ANTANTI

Pod tem naslovom je objavila pariška »Ere Nouvelle« daljši članek sledeče vsebine:

Mussolinijev cilj je jasno orisan. On gre za to, da v dveh letih rehabilitira položaj Italije v notranji politiki in da privede njeno življenje v normalno stanje. On ima svoje nasprotnike. Toda on je edini, ki more napraviti red v hiši. Če bi ga danes ali jutraj zmanjkalo, bi se Italija brezdvomno zapletla v težke notranje borbe. Zgodilo bi se nekaj sličnega, kakor v stari Grški, ko je zmanjkalo Aleksandra Velikega. Po nastopu Mussolinijeve vlade triumfirala fašizem z delom in redom, ki ga vzdržuje teror. S tem terorjem se fašizem hvali.

Radi prevelike zaposlenosti v notranji politiki se Mussolini ni mogel pokazati s kako posebno zunanje-politično manifestacijo. Nikjer ni opaziti prave aktivnosti. V Lausanni n. pr. je igrala italijanska delegacija prav skromno vlogo. Izgledalo je, da se nahajajo italijansko-jugoslovenska pogajanja na dobrem potu. Razgovori glede izvršitve rapalske pogodbe, prekinjeni meseca marca, se nadaljujejo sedaj v Rimu. V istem času je imel Mussolini svoj znani beneški govor. Izvenel je protijugoslovensko in protifrancosko. Ta Mussolinijev govor se je bistveno sprl s potovanjem francoskega generala Le Ronda v državi SHS, zlasti pa s pregledom jugoslovenske mornarice v Kotoru. Francija hoče napraviti očividno novo Bizerto in uporabiti kraljevino SHS kot jez, ki naj bi zabranil prodiranje Italije v smeri proti Albaniji in Balkanu. Mussolinijeva fraza, naslovljena na italijanske mornarje, naj počakajo na svoje borbe in na svoje nove slavice ter o »pravicah narodov, ki se dvigajo nad padajočimi narodi«, se mora brezdvomno smatrati kot odgovor na potovanje

omenjenega francoskega generala, ki ga je poslala v kraljevino SHS sama francoska vlada.

Zapomniti si je treba, da je Mussolini, ki ga italijansko časopisje slepo posluša, prepovedal polemiko Foch-Cadorna, ki je bila v listih toliko komentirana. Istočasno pa dopušča Mussolini ljuto kampanjo italijanskega časopisja proti Franciji. Kar se tiče Bolgarske, je italijansko časopisje beležilo prevrat, v katerem se je klicalo: »Zivela Italija«. Morda je to nekoliko pretirano. Ali mirno se lahko reče, da je bil Stambolijski kot prijatelj zblizanja s Srbijo velik strah Italije. Italija vidi v novi bolgarski vladi veliko zaslombo proti kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ter proti Mali antanti, ki jo vzdržuje Francija. Današnja zunanja politika Italije je nepovoljna za Francijo. Na politični borzi v Rimu notira že nekaj časa samo anglofilstvo. Počakajmo, da se kolo obrne in ne buni mo se proti toku časa!

Iz boljševiške Rusije.

V Petrogradu je bilo v prvi polovici junija 137.666 nezaposlenih. Ti so velika nevarnost za mesto, kajti niso se ustrašili niti najprometnejšega kraja ter so oropali policijskega komisarja na Sadovi ulici, ki je ena najživahnijih v Moskvi. Mnoge stavbe razpadajo, ker jih nihče ne popravlja. Po prej obljubljenih ulicah raste trava in se pase živina. Prebivalstvo se je zmanjšalo za 2 in pol krat. Tujci v malem številu sicer prihajajo, toda to so večinoma Nemci in Poljaki.

Patrijarh Tihon. Po zadnjih poročilih so izpustili boljševiki patrijarha Tihona iz ječe vsled kategorične zahteve angleške vlade ob priliki pogajanj za trgovinsko pogodbo. Sovjetska vlada pa je skušala prepričati svet, da je izpustila patrijarha vsled tega ker je izpremenil svoje mnenje in obžaloval svoje dotedanje delovanje.

Nekaj za vse.

Macafizelj s nahaja na Bohinju. Tam zdravi svoje mehčanju zapadle možgane. Moža je »plonkanje« tako utrudilo, da se je moral podati na daljši oddih. Ker tudi jaz nimam namena, polemizirati radi samega sebe, sem se podal v Bohinje, da se z velikim mojstrom reklame za »Tudilist« osebno razračunam. Sprejel me je v svoji letni vili z izredno prijaznostjo. Predstavil sem se kot agent dunajske založbe za razne pikantije, kratkomo: Vertreter des Schus-deks - Verlages in Wien. Macafizelj je kar hlastal s svojimi očmi, ko sem izbasal iz svoje potne torbice nekaj »zabavnih šmonev« zadnje vrste. »Ja, so etwas lob ich mir!« in nadalje: »Vi ne veste, kako naša publika grabi po takih šponcerijah. Sedaj ji serviramo »Velikega inkvizitorja«. Roman je sicer za nič, umetniška vrednost pod kritiko, ali našemu demokratsko - napredno orijentiranemu človeku je treba nuditi vedno tako duševno hrano, ki mu polagoma, kakor opil zdravju jemlje voljo do samostojnega mišljenja. Pomislite, kaj bi bilo, če bi na primer nam dolejš udani državni uradnik začel iztirjavati vse naše obljube izza petih let? To ne gre. Mi moramo z lasčivnostmi brzdati publiko, sicer nam uide drugam, kjer se resno trudijo s poletom v »moralne sfere«. Ali še imate kaj takega v zalogi? — Da, ali najbolje je, če sklene vaš list tozadevni kontrakt z mojo tvrdko. Za mesečni honorar boste lahko že s 1. avgustom prevajali »Spomine sobarice«. Plakanta stvarca...

Gospod Macafizelj je bil iznenaden. Odprla so se nova vrata... Stavim glavo, da se mu je tisto not so sanjalo o silnih efektih, ki jih bodo napravile nemške šmonecije med čitatelji njegovega »Tudilista«. Ko se mese poslovil, mi je odleglo. Znan sem se spomnil, da sem pravzaprav Spectator. Navaden trik mi je pripomogel, da sem izvedel tajnost iz jutrove dežele! In Macafizelj pravi, da sem neroda!...

Spectator.

Organizacija NRS.

VIŠNJA GORA.

Neznosne gospodarske in politične razmere so tudi nas Višnjegorce privedle do spoznanja, da ne pride do zblizanja istih po zaslugi malih, nedelavnih in proti državnih strank, temveč edino le s treznim in smotrenim delom močne NRS, ki je od svojega obstanka sem vedno dokazala, kako pri srcu ji je dobrobit države, kako globoka je njena ljubezen do domovine. Z mirnim srcem tedaj zaupamo NRS v prepričanju, da je edino ona zmogla privedi do konsolidacije vseh nevzdržnih razmer, zmogla zapreti in če treba za vedno ukloniti vsakega sovraga države pa bodi ta tujec ali domačin.

Z veseljem beležimo, da se je v nedeljo, 2. julija konstituiral v gostilni Škufca krajevni odbor NRS in to brez hrupa, a med splošnim zadovoljstvom in navdušenjem navzočih. Odbor sestoji sledeče: Aleksander Krizman, postajni odpravnik, podpredsednik Joško Ambrož, čevljarški mojster; tajnik Josip Škufca, zasebnik; blaginjak Ivan Šlana, vodja postaje; odborniki: Erbežnik F., železničar, Jože Prijatelj, čevljarški mojster, Josip Pakj, delavec, Janko Zajc, čevljarški mojster. Do danes šteje organizacija 22 priprostih, a poštenih in delavnih ljudi, ki jamčijo da se NRS v kratkem času razmahne po celim višnjegorskem okraju.

OBSDOBA PRINCEZINJE HOHENLOHE.

Lipsko, 24. julija. (K) V kazenskem procesu zoper princezino Margareto Hohenlohe - Oehringen zaradi krivice prisega je predlagal višji državni pravdnik proti obtožnici osem mesecev ječe, ki naj bi se izpremenila v eno leto zopora. (W)

Lipsko, 24. julija. (K) Princezinja Margareta Hohenlohe - Oehringen je bila zaradi podpisane veleizjave in krivice prisega obsojena na šest mesecev zopora. (W)

Ljubljanska drama.

Število ženskega ensembla (12) je bilo napram razmeroma številnemu moškemu ensembli precej pičlo. Vsled tega smo čuli in videli več vnanjih gostov v ženskih kot v moških kreacijah. Med domačimi močmi je v vsem prva bila ga. Mila Šaričeva. Njen razvoj se je tekom zadnjih let izvanredno pospešil: izvršil se je takorekoč pred očmi prijateljev naše drame. Močna umetniška dojmivost, mehke linije ustvarjenih podob, dramatsko zastrat ali in varčnost izraza — vse te lastnosti združene z inteligentno igro — so utisnile njenim kreacijam prijeten, individualen čar. Izmed njenih ustvaritev je posebej omeniti Otello v »Hamletu«. »Umetniško« ali »odersko« blaznost predstavljati je vselej kočljivo. O slovitim italijanskem igralcu Zaccaniju pripovedujejo, da je v vlogi Oswalda s premočnim podrtavanjem blaznosti pokvaril osnovne poteze Ibsenove drame. Zapeljal ga je južni temperament. Iz tega vidika je Otello na našem odru najboljša vloga predstaviteljice. Kralja Leara blazni izbruh so mnogokrat preduhoviti, da bi si igralce pomagali le s srepim pogledom, nenaravnim smehom itd. Nasprotno Otello, Tu se je brez viharja potemnilo mlado čelo. Mirno, a prav zato učinkovito je naša Otelloja podala notranji potres duše. Bleda, z udrtimi očmi, v naročju spominčice... Mehak otožen glas, Komaj viden nemir

naravnost odprtih oči... Udano, proseče govori zmedene stavke. In tisto monotono petje... Ta slika bo ostala. Morda je kdo rekel: Ga. Š. je ustvarjena za velike vloge. Pravineje bi bilo — za odersko kočljivo... In to je več. Desdemona, Aglaja, sultanija so prinesle rahle variacije na oder. Novo, dozda še manj znano stran ge. Š. pa je pomenila Viola in Estera Ablova. Temperament in hudomušen plamenček je obil te dve prelestni podobi. Pa najši je bila ga. Š. Francka »Kralj na Betajnovi«, Serafina »Otok in struga«, mamica »Peterčkove poslednje sanje« — eno je bilo: če niso vse te kreacije enako izkristlo in močno uplvala na gledalca, izklesane so bile z drobnim, finim dletom in porajale so se v tenkočutni, umetniško dovyetni duši. Tudi vstrajnost ter zaposlenost ge. Š. je bila izvanredna. Da smo doživeli izmed redkih domačih odnosno jugoslovenskih del res vzorno podano M. Ogrizovičovo »Hasanaginico« je v mnogi meri zasloga ge. Rogozove — poleg režije. Od Maričke »Lilione« pa do matere Hasanaginice — kakó velik korak! Ta fakt je bilo pravo presenečenje za stalne obiskovalce naše drame. Če pregledamo ostale njene ustavitve: J. Prokofjevna, Ana Dimitrijeva ali Mara Jevrić — eno je gotovo: v tragediji leži moč ge. R.

Premnogo zaposlenosti in nadvse vestna je ga. Juvanova dosegla svojevrsten vpliv v najrazličnejših vlogah.

V »Vojičku« (Marija) je bila vsa ona. Poleg žene v Schönherrovi »Satan-vrag« se mi je zdela v omenjeni vlogi — najmočnejša. Življenje. Vedrost. Zdrav realizem. Njen smeh se ne pozablja. Ona govori k človeku odkrit jezik narave. Zato se je kot grofinja Eliza, Barbara in Emilia »Othello« manj dobro počutila. Prijetna ciganka Maša, življenskoverna Julia, živahna Janja: to so njeni toni. Očividno vsled ensembelskih zadržev se je pokušala kot Julia in Nana »R. U. R.«. Kdor se loti vsega, je neprecenljiva moč za upravo gledališča; za svoj razvoj pa nima časa skrbeti... In to je senčna stran podobe. Kot mehka struna violoncella toda — ena sama struna — ga. Wintrova. Mnogokrat je to premalo. Zora »Otok in struga« — norda, J. Protasova, zdrava žena pljanca — boljše, potepotano srečje Jule, tip množice — da! To ni šolska naloga, suhoparna klasifikacija... Goiovo je le to: lady Wanleyeve, gospe Gloryjeve, Olivije in mlada zakonika žena Mariana v »Ugrabljenih Sabinkah« se pozablja, Julia ohrani življenje. Tudi starejših ženskih moči je primanjlovalo. Takó je gdč. Rakarjeva nosila na svojih mladih ramah odela ge. Bezgove »Lilione«, postavila je krepko izdelano Lužarico na oder. Friderika Malvič, guvernanta v »Češnjem vrhu«, Zarifanuma so pričale, da je gdč. Rakarjeva verna družica realističnega oderskega kvarteta: Danilo, Juvanova, Plati.

Temu kvartetu ob strani je sekundirala V. Danilova v solo-nastopu »Peterček«, kot Vlahinja v »Hasanaginici«, Stana v »Plahii«. Otela Lustigova (2 x 2 = 5) pa je je končnoveljavno uvrstila v komedijo. Tu je njeno pravo polje. Mnogo obeta gdč. Gabrijelečeva. Je nežen instrument, ki je najčistejše izrazil lirsko podobo Nine »Kralj na Betajnovi«. Mnogo duše in doživlja je v njenih vlogah (Latifa, Bianca, Varja...). Čustvo prevladuje. Enkrat so ji dali piti žolča: Hortenzo, staro, neumrlo četo na mrtvaškem odru. »Čudež sv. Antona«. Kdor ima iskreno, požrtvovalno ljubezen do stvari, ta ima mnogo. Včasih vse...

Ga. Medvedova se je vsa našla v drami. Grofinja Ana »Otok in struga«, kot kraljica v »Hamletu« je prišla povsem do veljave. Aristokratski tipi, matrone, tašče... V vsaki vlogi pa je videti prirojena noblesa. Prepričani smo, da bo šla ga. M. od tu dalje. Gdč. Gorjupovo so uporabili za vse. Naivka. Moške, ženske vloge. Otročje. Fata, Anja... Kjer ni Bogá, tam so angeli... Še vedno je pred očmi tisti mali Kolja »Idiot« v drobnih škornjicah z visokim glaskom, begajoč po odru. G. Zbofilova in M. Danilova sta nastopali v manjših vlogah.

Skupna podoba kaže nekoliko šibkejši izraz kot pri članih moškega ensembela. Toda za hrbtom sedanjosti raste mladina... In vlak gre dalje... i

Iz prosvetnega življenja.

— Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani gostuje v Rogoški slatin v zdraviliškem domu v soboto 28. julija z veseligr »Maškarada«, v nedeljo 29. julija pa z veseligr »Avtomobilist«. Ker so vloge kar najbolje zasedene in sta igri sami polni komičnih prizorov in raznovrstnih zapletenj, je pričakovati, da predstavi posetijo v čim največjem številu letoviščarji in domače prebivalstvo, da se prav pošteno razvedre. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Heranica.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane je priredilo v soboto, dne 21. julija t. l. zvečer koncert v Rogoški Slatin, v nedeljo dne 22. jul. popoldne pa v Laškem. Oba sta lepo uspela. Daljše poročilo nam je obljubljeno.

— Antal Stašek. Te dni je praznoval osemdesetletnico češki romanopisec Antal Stašek, Jigar pravo ime je Dr. Antoni Zeman. Antal Stašek izvira iz stare kmetijske družine v Podkrkonosih. Postal je ljubljene češkega občinstva z lepimi romani in povestmi. Živel je dalje časa na Poljskem in Ruskem, odkoder se je vrnil v svoj rojstni kraj, ki ga je v romanih in povestih v znesenih besedah opisal. Prva njegova dela kažejo vpliv poljskih literarnih veljakov, kakor: Mickiewića, Slovackega in Kraskinskega. Stašek je jako plodovit pisatelj. S svojimi umotvori si je postavil trajen spomenik v češkem slovstvu. Priznanemu pisatelju in odličnemu Slovancu kličemo i Slovenci ob priliki njegove osemdesetletnice: Slava in hvala mu!

— Smrt holandskega romanopisca. V Amsterdamu je umrl slavn holandski romanopisec Louis Couperus, ki je nedavno praznoval šestdesetletnico svojega življenja. Umrl je na zastrupljenju krvi.

Dnevne novosti.

— Naš dunajski poslanik v Beogradu. Te dni je došel v Beograd naš dunajski poslanik Tiča Popović, ki je dolgo konferiral z znanim ministrom dr. Ninčevićem in ga je informiral o položaju v Avstriji in o političnih dogodkih.

— Gosp. veliki župan dr. Lukan od danes opoldne ne bo sprejel strank, ker odpočije v Beograd. Njegov povratek se bo pravčasno objavil.

— Češkoslovaški tehnik v Ljubljani. Danes, v sredo ob 22. uri 36 minut, se pripelje v Ljubljano s svojimi slušatelji inž. Anton Smrček, profesor vodnega odredka brnske tehnike in znanj specialist vodnih stavb. Ogledajo si vodne naprave na Fužinah in v papirnici v Vevčah. Jutri, v četrtek, se odpeljejo ob 12. uri 2 minuti v Falo.

— Iz državne službe. Pri pošttem ravnateljstvu v Mariboru je imenovan za postarja 6. razr. Anton Križ. — Za davčnega upravitelja 9. čin, razr. je imenovan pri davčni okr. oblasti v Murski Soboti Janez Ružič. — Bivši davčni upravitelj 7. čin, razr. v Celju Rafael Delinšek je trajno upokojen. Nadalje je trajno upokojen sodni sluga sodišča v Ljubljani Jakob Korent.

— Imenovanja pri upravnem sodišču v Celju. Za tajnika I. razr. je imenovan Karel Trstenjak, vladni tajnik pri pokrajinski upravi v Ljubljani, za tajnika II. razr. dr. Fran Suhadolc, sodnik v Rogatcu, za pisarja I. razr. dr. Vekoslav Vršič, finančni koncipist pri fin. okr. ravnateljstvu v Mariboru; za pisarja I. razr. dr. Josip Orožim, začasn vladni koncipist pri okr. glavarstvu v Novem mestu; za arhivarja I. razr. Albin Marčič, upravitelj pomožnih uradov pomorske oblasti v Bakru.

— Spomenik braniteljem Beograda. V nedeljo se bo vršilo v Beogradu v Vračarju svečano blagoslovljenje in odkritje spomenika padlim vojakom, ki so branili Beograd v letih 1914 in 1915.

— Nov list v Srbiji. V Skoplju prične prihodnji mesec izhajati list »Stara Srbija«, neodvisen politični dnevnik.

— Rok za odpravo optantov podaljšan. Oddelek ministrstva zunanjih poslov za pogodbe je objavilo sledečo poročilo: Na podlagi izmenjave note med vladaoma kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in vlado Madžarske, je rok za odpravo optantov preko meje v zvezi s členom 63. trianonske mirovne pogodbe podaljšan do 26. julija 1926. Ta izmenjava nota je registrirana pri Društvu narodov po členu 18. pakta Društva narodov dne 15. maja 1923 pod št. 422. Na ta način morejo optanti obeh držav ostati do označenega roka v kraljih, kjer so dosedaj bivali.

— Zakon o cenzuri filmov. V ministrstvu za notranje zadeve leži pripravljen načrt zakona o cenzuriranju filmov. S tem zakonom se bodo regulirali odnosi med državo in kinematografskimi lastniki. Država bo imela znatne dohodke.

— Za beograjsko medicinsko fakulteto. Na prošnjo dekanata medicinske fakultete v Beogradu je odstopila mestna občina fakulteti dom dolenec.

— Karadževićev dom v Rači. V Rači pri Kragujevcu se je sestavil odbor, ki si je nadel nalogo ustanovitvi prosvetni dom, ki bo nosil ime Karadževićev dom. Pokroviteljstvo za to akcijo je prevzel kralj sam in je ob tej priliki prispeval 100.000 Din. Za častne predsednike so bili izvoljeni ministrski predsednik g. Nikola Pašić, dr. Ivan Ribar in Ljuba Davidović.

— Radiopostaja v Rakovici. V preteklem tednu je bila otvorena nova močna radiopostaja v Rakovici. Dela je izvršilo podjetje »Pionir«, finansira pa jih generalna kompanija brezžične telegrafije v Parizu. Dosedaj je zgrajena antena 150 metrov, dve drugi pa bodo dovršeni v kratkem času. Sprejemna postaja bo zgrajena blizu Beograda.

— Razpis zdravniške službe. Invalidski odsek razpisuje mesto zdravnika-sefa v zdravilišču za invalide na Golniku. Pravilno opremljene prošnje naj se pošljejo do dne 31. avgusta na oddelek za socialno politiko v Ljubljani.

— Minister prosvete v Ljubljani. Kakor izvezo, namerava posetiti kongres jugoslovenskega učitelstva v Ljubljani dne 5. 6. in 7. avgusta tudi minister prosvete g. Niša Trifunović. Mudil se bo v Ljubljani več dni.

— Vsem gg. gostilničarjem v Ljubljani. V dnevih 5., 6. in 7. avgusta t. l. se vrši v Ljubljani kongres jugoslovenskega učitelstva. Prijaviteljnih je preko 4000 udeležnikov. Podpisani kongresni odbor prosi vse gg. gostilničarje, da bi imeli v teh dneh po možnosti pripravljenih nekaj več jedil, ker bomo porazdelili goste po vseh gostilnikih, s katerimi smo bili dogovorjeni. — Prvotni načrt, da bi gotovo število gostov kar vezali na posamezno gostilno, se nam zd neizvedljiv in smo ga opustili. Prosimo p. n. gostilničarje, da se drže dogovorjenih cen in goste čim najbolj postržejo.

— Prodaja steklene reklamne tabele. Mestna občina ljubljanska prodaja veliko stekleno reklamno tablo (firma-table) v približni izmeri 21,30 m in 60 cm, ki je pritrjena na hiši Kongresni trg št. 14. Reflektanti se vabijo, da vložijo tozadevne pismene ponudbe pri mestnem gospodarskem uradu do 31. julija 1923 z navedbo ponudnega zneska. Tabla se bo potem oddala najvišjemu ponudniku, ki jo bo moral v najkrajšem času odstraniti na svoje stroške in skrbeti, da se okrušeni omet popravi in spravi fasado, kjer je pritrjena tabla v ne-poškodovan stan.

— Dubrovniški parobrod »Petka«, brza proga Bakar—Hvar—Gruž. Parobrod »Petka« odhaja iz Bakra vsako soboto ob 14. uri.

— Državni pomočniki doma. Ministrstvo za socialno politiko se pogaja s srbsko Matiko radi nekega posloja v Novem Sadu, kjer bi se namestili državni pomočniki doma.

— Prodaja dvorca grofov Pejačević. Hrvatska eskomptna banka je kupila dvorec hrvatskih velikašev grofov Pejačević, ki je prejel potom ženskega nasledstva v roke grofa Edmunda Clary-Aldrigena. Banka bo tam uredila svoje prostore za svoj gozdni oddelek. Grof Clary se v kratkem izseli v Avstrijo.

— Sama se je plačala policiji in marsikakemu lahkoživcu dobro znana Bečevca Ančka. Tri dni se je zabavala pri nekem gosposdu poslovojni, nakar je pobegnila in mu odnesla za 2500 Din obleke in perila. Ker se ni upala nikjer prodati svojega plena, ga je zastavila v mestni zastavljalnici, kar je bilo za njo usodno. Sedaj stanuje sama na policiji.

— V Zdržah je bilo vmišljeno v delavnico tamošnjega čevlarskega mojstra. Tat je ukradel 10 parov deloma novih, deloma popravljenih čevljev in nekaj orodja, v skupni vrednosti 4000 Din.

— Pri stavbi okrožnega urada za varovanje delavcev v Ljubljani se je težko ponesrečil Rus Nikola Nikrasov. Padel je nani industrijski voziček za prevoz peska in gramoza in ga je težko poškodoval. Prepeljali so nezvestnega v bolnico.

— Neznani napadalec so brez povoda napadli ob žel. prelazu na Gosposvetski cestni hlapec Alojzija Černivca, ko se je vračal precej pozno v noč iz Spodnje Šiške. Črnivca so odpeljali nezvestnega v bolnico. Mož ima dva vbojllaja v hrbtu in hudo rano na glavi.

— Tatinski brivec. Samski brivec, Matjež Peček, doma iz Grma pri Smihel-Stopiču je ukradel svojemu gospodarju Gabrijelu v Zlataru 8 britev, 2 jermena, več drugih britvskih potrebščin ter nekaj perila, v skupni vrednosti 4000 Din. Pred nakupom se svari.

— Tat v gostilni. V neki ljubljanski gostilni je ukradel neki prepirjen gost iz predala, o katerem natakarcica ne ve ali je bil zaklenjen ali ne, 250 Din denarja. Tež natakarcica je bilo že pred kratkim ukradeno 2500 Din.

— Prijel tat. Dijaču Milanu Jesihu je bilo ukradeno pred približno 2 mesecema kolo vredno 2000 Din. Pred nekaj dnevi pa je našel Jesih svoje kolo pred kino Matka. Ukradel je kolo neki Ivan Porenta. Imel je 2 meseca kolo doma v stanovanju.

— Novomeške novosti. Poročila, ki prihajajo glede škode povzročene po toči dne 19. t. m. popoldne v krajih Hmelnik, Karteljevo, Grčevje, Smarjeta, Mali in Veliki Vinji vrh pri Smarjeti, oziroma Beli cerkvi in Kronovo so mnogi resnejša kot se je prvotno pričakovalo. Mestoma je padala toča debela kot jajca. Na Hmelniku je silno poškodovale vse kulture, posebno vinograde. Na hmelniškem gradu je pobila preko 70 okenskih šip. Posestnik iz Smarjete je dobil zrno toče debelo kot gosje jajce. Gostilničarja Haja iz Dol. Kronovega je neurje zalotilo na polju. Toča ga je ranila do krvi na glavi in rokah. In konji so se mu tako splašili, da so mu pobegli. Škoda v teh krajih znaša več kot 2 milijona Din. V krajih Skočjan, St. Janž, Laknice, Dole in Mokronog je v četrtek popoldne padala toča težka do 15 dkg zrno. Uničila je na poljih vse pridelke, v vinogradih pa 50 do 60 odstotkov pridelka.

— Kranjske novosti. Himen. V Karlovcu se je poročil kranjski rojak g. Metod Pirc, kapetan vojne mornarice, z gđ. Ivko Lukiničev. Bilo srečno! — Viom. Na kranjskem kolodvoru so se zopet ponovili poskusi vionih tatvin. Morda nas čakajo še iste dezolantne razmere kot v Ljubljani, posebno ker so tukajšnja stanovanja podnevi večinoma patriarhalno na stečaj odprta vsemu svetu, kar je prav nekaj posebnega. — Cirkus Bronislav. Iz Ljubljane je prišel semkaj cirkus Bronislav, ki čara občinstvo z dresiranimi konji, roko-borci itd. Dodaž je mnogo zanimanja, posebno za roko-borce, o katerih smo prebrali, da so pristne, in da jih izvajajo svetovni mojstri. Tudi pri nas vedno bolj raste zanimanje za roko-borbo, ki je drugod že tako udomačena da spravi časih vse narod pokonci in ga vrže v divjo neverzost zaradi zmagovalca. — Konec naborov. Danes je zadnji dan vojaških naborov. Harmonika, ki je bila parkirana pred čedna, bo utihnila in vse bo spet po starem. Potrjeni pa bodo imeli domo čas, da premišlujejo o časti, ki jih je doletela pred vojaško komisijo, in marsikdo se bo le počasi zavedel silne spremembe svojega življenja. Edina tolažba po večini sočustvovanje »Domoljuba«, ki se bo seveda na kasarnem dvorišču razblinilo v smešen nič. — Dne 23. t. m. je bila pokopana v Kranju 70letna starica g. Mina Podrekarjeva, lastnica pogrebnega zavoda, ki je nebroj ljudi spremljala na njihovi zadnji poti z belo svečo v roki, kot pogrebna oskrbnica.

— Celjske novosti. Hudičev graben. Po takozv. Hudičevem grabnu ture proti Svetini in celjski koči niso za svetovati. Od spuščanja lesa po grabnu v dolino je cela naprava skrajno pokvarjena in za izletnike celo nevarna. V nedeljo si je nek izletnik zvinil roko. Klini in žica niso uporabljivi. Sele v prihodnji spomlad se bo vse zopet spravilo v red, da bo izletnikom zopet dostopno. — Požarna bramba v Gaberju priredil tombolo pred Gasilnim domom dne 12. avgusta. Čisti dobicek tombole se uporabi za nabavo gasilnega orodja. Mestno gledališče otvori danes v sredo ob pol 9. uri zvečer v gledališki dramatično šolo. Oni, ki žele to šolo obiskovati, se lahko vpišejo zvečer v gledališču, ali pa tekem dneva pri blaginiku g. Huberta v trgovini Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti. Ta šola je posebno za one velike važnosti, ki nameravajo v bodoči sezoni sodelovati pri mestnem gledališču.

— Mariborske novosti. Zanimanje za industrijsko obrtno vzorčno izložbo v Mariboru se kaže po vsej naši državi. Udeležbo prijavlja mnogo trgovcev, obrtnikov in industrije tudi iz Zagreba, Subotice, Novega Sada, Beograda, Niša, Skoplja, pa tudi z Dunaja, Grada, Lipskega, Monakovega in drugih krajev. Zaradi ureditve razstave je potrebno, da se blago dopolnje pravčasno ter mora biti postavljeno na razstavišče najkasneje do 13. avgusta. — Poslanik na razpoloženju dr. Bokumil Vošnjak je kupil od ljubljanskega trgovca Vokata bivšo Pugeljevo vilo v Lajtersperku, kjer se namerava naseliti.

— Klub prizadevanju zainteresiranih gospodarskih krogov, da dobi Maribor avtonomno telefonsko centralo iz nemških repacijskih dajatev, se doznava, da je Maribor propadel in torej ostane pri dosedanjih zastarelih napravah. — Na zahovski turnir, ki se vrši v Novem Sadu od 3. do 20. avgusta, odpošlje mariborski šahovski klub kot svoja delegata gg. Kramerja in Stupana. — Predvčerajšnjim se je v delavnici južne železnice ponesrečil ključavničar Anton Muhič. Pri vrtanju velike železne plošče mu je ta po nesreči padla na noge in mu na več mestih nesreči padla na noge in mu na več mestih tedrobita levo nogo pod kolenom. Razen težke rane si je izpahnil desno roko v rami. Rešila ni oddelek mu je nudil prvo pomoč, na to pa je bil ponesrečenec odpeljan v javno bolnišnico. — 62 letni Alojzij Trušnik iz Brezna je bil v ponedeljek po opravih v Mariboru. Vsi silne vročine pa mu je postalo slabo in se nezavesten zgrudil na tla. Voz rešilnega oddelka ga je spravil v mariborsko bolnico. — Učena ljudske šole Jožefa B. so v ponedeljek popoldne zasačili v stolni cerkvi, kjer je iz pušice za mladoare s kratko palčko lovil denar. Deček je bil izročen starišem.

Iz raznih krajev naše kraljevine.

— Delovanje zdravstvenih komisij v Zagrebu. Svoječasno smo poročali, da so v Zagrebu osnovane posebne komisije, ki imajo nalogo nadzirati snago in red v vseh javnih lokalih. Snaga v gostilnah, restavracijah in hotelih se je znatno zboljšala. Priljubljenih prenočišč pa ne morejo spraviti v red četudi jim stopajo precej na prste. Tudi brivci takoj popustijo, čim so jih komisije pregledale.

— Volkovci v Dalmaciji. V okolici Sibenika v vasi Danilo Kraljice se je pojavilo večje število volkov, ki so napravili tamnošemu revnemu prebivalstvu precej škode. Samo nekemu kmetu so v eni noči raztrgali 60 ovac.

— Dragocena klobuka. Pri carinskem pregledu v Subotici sta bila te dni prijeta dva trgovca, ki sta hotela iztihnati precejšnje vsote denarja. Denar sta imela zasit v klobukih. Denar jima je bil konfisciran in bosta razen tega tudi kaznovana.

— Trgovina z živinskimi potnili listi. V okolici Vrbovca, je bilo zadnje čase ukradenih precej svinj, ki so se nato izvažale v druge pokrajine. Oblasti so prišle na sled nekorektnemu postopanju nekaterih občin-skih nameščenecv. Ti so namreč za drag denar prodajali prazne živinske potne liste in jih vključili kot izpolnjene. Dotičniki so nato izpolnili potne liste poljubno. Na ta način je bilo razposlanih precej ukradenih svinj.

— Krvava drama v Užicah. V Užicah se je te dni odigrala krvava drama, ki je radi neke slučajne zahtevala tri človeška življenja. Neki narednik je bil do ušes zaljubljen v neko prostitutko. Vsak večer je zahajal k njej v javno hišo in ji venomer očital nezvestobo, ki je popolnoma razumljiva. Tako je prišel pred dnevi zopet k njej in je našel z nekim mladeničem. V jezi je pograbil revolver in oba ustrelil. Nato je ustrelil še sebe.

— Ubog starca. V Stari Palanki sta se te dni srečala dva sosed. Med njima je prišlo do prepira radi izposojene in ne vrnjene detelje. 82letnega posestnika Kleina je beseda »cigan«, ki mu jo je zabrusil v obraz njegov nasprotnik, tako razjarila, da ga je zabodel z žepnim nožem v bližino srca. Razjarjen sosed je nato pograbil za debel kol in z njim ubil še vedno močnega starca. Ker so bili ljudje na polju, ni nobenih prič in je sodišče nezvezano edino na izjave ubijalca, ki se je sam javil oblastim.

— Spretno odkritje roparjev. Nedavno so neznani roparji napadli v nekem kraju Črne gore trgovca Slovinčica iz Budve. Odvedli so ga s seboj, ker so skušali dobiti veliko odkupnino. Slovinčica je res poslal svolega slugo na določeno mesto z 1200 dolarji. Pred nekaj dnevi pa je prišel v cetinjsko banko neki mož ki hotel zamenjati dolarje. Uradnik ga je vprašal, kje da je dobil denar. Odgovoril mu je, da ga je dobil od dveh neznanih možkih, ki ga čakata izven mesta, kjer sta bila tudi v resnici prijeta. Slovinčeva rodbina je namreč prepsala številke in serije bankovcev ter iste poslala vsem bankam in menjalnicam v Kotoru in na Cetinju.

Dopisi.

— K usodi javnih nameščenecv. Iz Maribora nam piše uradnik: Javni nameščenec, posebno oni nižjih vrst, se nahajajo z ozirom na bedne razmere v obupnem položaju. Prišlo so sodne počitnice in vsak ima priliko, da se vsaj nekoliko oddahne in odpohi, od napornega, trudapolnega dela. Za primeren odpočitek je karpada potrebna tudi primerna vsota denarja, katero pa bo imel le redkokateri izmed javnih nameščenecv na razpolago. Nekateri pa pa še tako nesrečni, da imajo svoje, katere hočejo obiskati v oddaljenih krajih in da morajo za potovanje rabiti železnico. Obrnili so se na ravnateljstvo južne železnice, da jim dovolj vsaj znižajo vožnjo, toda ravnateljstvo južne železnice je prošnje teh javnih nameščenecv zavrnilo brez vsake utemeljitve. Kruta je usoda teh ljudi, ki so res vredni vsestranskih podpore.

— Iz Semčica. Naš vinorodni kraj je dobro znan širom domovine. Dokaj živahne trgovske sile imamo z ostalim svetom. Zadnji čas so se trudili nekateri naši napredni možje, da bi se prometna sredstva izboljšala z javno telefonsko govorilnico. Nabrali smo sicer 5000 Din za instalacijske stroške, vendar vse premalo. Naše upanje, da dobimo moderno prometno sredstvo, je šlo po vodi, ker mnogi, dasi premožni očitni nimajo smisla za napredek. — Da je res, kar pravim, kaže tudi cesta s kolodvorov v Semčico. To vam je tako razrita, razkopana, razdrta drča, da se Bog usmili. Da je stopil kuluk v veljavo pred letom dni, bi se Semičanje lahko postavilo z lepo cesto kakor se ponašajo s svojo vinski kapljico. — Žalostno za našo veliko občino je pa zlasti dejstvo, da morajo naši otroci hoditi v drugo občino v šolo eno do poldruge uro daleč, ker se v Semčici zaradi razpalega šolskega posloja več ne vrši šolski pouk. Mar ni to sramota za naše pitne občane? — Sena smo dosti spravili pod streho, pa tudi otava obeta biti obilna. Tudi naše poljsko delo nam bo bogato poplačano, če nam bodo i v bodoče prizanesle nevihte in toča. Sicer smo imeli zadnji četrtek precej hudo nevihto, tudi toča se je silila vmes, a ni napravila posebne škode. A grmelno in treskalo je, da nas je bilo strah in groza. Kmetič, ki je peljal snopje z polja domov, je treščilo v voz in ko bi trenil je bilo vse v plamenu. Oče je sicer žalostno gledal kup pepela, a vesel je pa vendar bil, da se ni njemu in sinku nič hudrega pripetilo. — Trti se je v zadnjih solčnih dneh silno popravila. Po krčmah se toč vinska kapljica po 32–36 kron, pod vejo po 20–24 kron, na deblo po hramih pa po 16–20 kron liter. Vina imamo še obilo po zidnicah, pogrešamo pa kupceve. — Govedina je po 80, teletna pa po 90 kron kilogram. Splah pa mesarji se s težavo kaj kakšno tele staknejo, ker jih kmetje zaradi obilo senenega pridelka ne marajo dati iz hleva.

— Zveza bivših salez, gojencev organizira v prid Mladinskemu domu veliko tombolo. Številke zrebajo septembra v Mladinskem domu in objavijo v časopisu. — Vrhnice. Inomelhanke pisalnega stroja »STOWER«, zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1.

— Udeležba Čehoslovakov na poljedelski razstavi v Moskvi. Moskvske poljedelske razstave se udeležijo tudi nekaj poljedelskih in železnih firm iz Čehoslovaške. Za svoje pavilione so porabili Čehoslovaki 100 kvadr. m razstavnega prostora.

Sokolski vestnik.

— Dvajsetletnica varaždinskega Sokola. Sokolska ideja je živeła med narodnimi Varaždinci še predno je bilo leta 1901 ustanovljeno tamošnje sokolsko društvo, ki je začelo delovati 1. 1902. Kot drugod, so delale oblasti tudi varaždinskimi Sokolom razne nepravilice. Kljub temu pa je delo napredovalo in vojila se je bratska vzajemnost s sokolskimi društvi na Štajerskem. Posebno ozke vezi so vladale med varaždinskimi Sokolom in sokolskimi društvi v Ljutomeru, Ormožu in Središču. V Ljutomeru je deloval starosta dr. Chloupek, ki je tvoril duševno vez med obema društvima. Sedaj počiva na varaždinskem pokopališču. Leta 1914. je bilo sokolsko delo ustavljeno. Sokoli so morali večinoma na fronto, pri starejših pa so se vršile hišne preiskave in nekateri so bili postavljeni pod policijsko nadzorstvo. Vozna telovadnica je bila spremenjena v vojašnico. Po prevratu pa je znova začelo živahno društveno delovanje, ki ni prenehalo tudi tedaj, ko so hrvatski separatisti izstopili iz društva in osnovali svojega »Hrvatskega Sokola«. To društvo bo praznovalo prve dni septembra svojo dvajsetletnico. Proslava bo svečana in bo ob tej priliki prirejen tudi VI. župni zlet mariborske župe h kateri spada varaždinski »Sokol«.

Novosti iz Primorske.

— Potovanje prefekta Pislentija po vlpavski dolini. Prejšnji teden je bil teden slavnostnih sprejemov novega prefekta Pislentija. Povsod kamor je prišel, je čital raz obzre zbrane ljudstva veliko radovednost. Vsakdo si je hotel natančno ogledati osebo novega prefekta, da bo vedel, kako izgleda človek, ki izdaja za Slovence tako koristne ukrepe. Na hišah so palopale zastave, ki jih je narod dobil na posodo iz Gorice proti plačilu dveh let. Zastave so seveda romale iz vasi v vasi in je na ta način zbral gorški fašo precejšnjo vsoto. Spremljal ga je »čistokrvni Italijan« Bandelj, ki je prebivalcem razlagal prefektove obilube, ki jih je bilo toliko, da si jih ni bilo mogoče zapomniti. Najbolj si je ljudstvo zapomnilo njegovo obljubo, da bo na vsaki način izbral vse one, ki nočejo z dušo in telesom postati pravoverni Italijani kot Bandelj. V Dornbergu je prefekta sprejela Bandeljeva nečakinja, ki je deklamirala neko italijansko pesem, ne da bi vedela, kaj govori. Domači pevec pa so mu zapeli v pozdrav Gregorčičevo: »Na nebu zvezde se vajo«. Pri njegovem odhodu pa so Prvačkovci zaigrali »Slovenec, Srb, Hrvat«, nakar se je Pislenti vrnil med svoje ljudi v Videm.

Sport in turistika.

SLOVAN, DUNAJ V SARAJEVU.

V soboto in nedeljo je dunajski Slovan, ki se nahaja na turneji po Jugoslaviji igral v Sarajevu dve tekmi proti S. A. S. K. u. Prvi dan je zmagal Amaterje s 4:3 med tem ko je drugi dan podlegel istim s 4:2.

AVSTRIJSKO LAHKOATLETSKO PRVENSTVO.

V soboto in nedeljo so se vršila na Dunaju na igrišču WAC-a v Praterju lahkoatletska tekmovalja za avstrijsko prvenstvo. Okrog 2000 ljudi je prisostvovalo tem tekmam v katerih so se dosegli: Tek 100 m: I. Rauch (WAF) 11.1, II. Lederer (WAC), III. Kaindl (Rapid). Tek na 200 m: I. Lederer (WAC) 22.4, II. Rauch (WAF), III. Kaindl (Rapid). Tek na 400 m: I. Schenner (WAC) 52.1, II. Swatonek (WAC), III. Kauba (WAF). Tek na 800 m: I. Friebe (GAK, Gradec) 2:00.8, II. Gasser (WAC), III. Stumvoll (Rapid). Tek na 1500 m: I. Friebe 4:10.7, II. Gasser, III. Stumvoll. Tek na 5000 m: I. Bruhnsen (G. Oe. C.) 16:09, II. Tuschek (WAC), III. Maycen (GAK, Gradec). Tek z zaprekami na 100 m: Wilhelm (WAC), v času 17 sekund kot edini tekmovalec. Olimpijska štafeta 100 × 200 × 400 × 800: I. W. A. C. (Bürger, Lederer, Swatonek, Rubeit), II. W. A. C. II. (Weilheim, Kleinowitz, Schenner, Weinberger), obe štafeti st. adošli istočasno v času 2:30.9, III. Rapid. Štafeta 4 × 100 m: I. W. A. C. (Weilheim, Klein, Bürger, Lederer), II. W. A. F. Vienna. Pošhoja na 8000 m: Kühnel (Rapid) 24:06.7, II. Wartat (Rapid), III. Almesberger (Urfahr). Skok v daljavo: I. Wilhelm (WAC) 6.80 m, II. Polese (Vienna), III. Hassenteufel (WAC). Skok v višino z zaletom: I. Vettermann (WAF) 1.75 m, II. Hassenteufel (WAC), III. Polese (Vienna). Skok v višino s palico: I. Fritz (Turnverein, Inomost) 3.40 m, II. Held (GAK, Gradec), III. Hüller (GAK). Met diska: I. Schwarzingner (WAF) 36.71, II. Hassenteufel (WAC), III. Volkmar (GAK, Gradec). Met kroglice: Janausch (W. Sportklub) 11.24, II. Wlasati (WAF), III. Kamderer (WAC). Po doseženih točkah je zmagal Wiener - Atletiksportklub s 45 točkami, kot drugi se je placiral Wiener - Associations - Fussballklub z 19, medtem ko imata Rapid in graški GAK enako število točkotok in sicer vsak po 11.

— Pri kolesarski dirki okoli Francolje 4105 kilometrov je bil prvi Henry Pellissier (Francija) v 222 urah 15.30 minute, drugi Bottecchia (Italija) v 222 urah 46 minutah 11 sekundah.

BOKSNA TEKMA.

New York. 24. julija. (K) V boksnih tekmah za svetovno mojstrstvo v lahki atletiki je zmagal po točkah Leonhard nad Lewisom Tenderlerjem.

Vremensko poročilo.

„Jutranje Novosti.“ — Ljubljana, dne 24. julija 1923.

Kraj	Cas	Zračni tlak	Zračna temper.	Veter	Oblačno 0 — 10	Padavine mm
Ljubljana	7	762.7	16.3	brezv.	jasno	
Ljubljana	14	759.1	27.7	vzhod	del. obl.	
Ljubljana	21	760.0	21.6	brezv.	obl.	
Zagreb	7	761.8	20.0	„	več. obl.	
Beograd	7	762.2	22.0	zap.	obl.	
Dunaj	7	760.1	18.0	brezv.	pol. obl.	
Praga	7	758.4	18.0	zap.	več. obl.	
Inomost	7	762.2	14.0	brezv.	več. jaz.	
Barometer: nestanovit						Temperatura: višja

Izpred sodišča.

DRAGO VINO.

Najemnik neke ljubljanske gostilne je točil vrsto vina po izredno dragi ceni. Bil je ovaden radi navijanja cen, toda okr. sodišče ga je oprostil, ker je sodnik ugotovilo, da je to vino lastnega pridelka. Izredno dobro in sad take trite, ki baš radi izborne kakovosti menj drobi. Treba je tudi pri tem vinu posebne manipulacije, kar tudi opravičuje višjo ceno. Vina ni ponujal, marveč je dal gotovim gostom le na izredno zahtevo z navedbo cene. Proti tej oprostitvi s je pritožil javni tožitelj, drž. pravdnik pa je vzklil umaknil.

SAMOVOLJNA ODEGNETEV.

Klep, mojster France Kosce v Vel. Colnarski ulici je bil obtožen, da je v imenu Produktivne zadruge kleparjev in krovecv novčil pri Mariji Kadivčevi račun za izvršena kleparska dela in si denar pridržal, dasi bi ne smel denarja sprejeti in tudi ni plačal surovega blaga, ki ga je prejel od zadruge. Obtožen je bil goljufije. Po natančnem pojasnjenju dejanskega položaja je bil France Kosce oproščen, ker tu ne gre za goljufijo, marveč je za samovoljno sicer nepravilno ravnanje, ki pa tvori v celoti le civilno pravno vprašanje. Zadeva se bo nadaljevala pri civilnem sodišču, če se ne bodo stranke poravnale.

Borzna poročila.

Beograd. 24. julija. Devize. London 433.25—434.50, Pariz 561—562, Zeneva 1680—1683, New York 94.25—94.50, Solum 0—235, Milan 412—413, Berlin 0.0225—0.0235, Dunaj 0.133—0.13325, Budimpešta 0.75—0.80, Bukarešta 48—48.50, Praga 283—283.50, Sofija 87—90.50, — Valute. Dolarji 93.75—94.25, London 47—47.50, čehoslovaške krome 283—284, bolgarski levi 88—88.50.

Zagreb. 24. julija. Devize. Dunaj 0.1325—0.1335, Berlin 0.0235—0.026, Budimpešta 0.65—0.75, Bukarešta 49—50, Italija 413.50—417, London 434—436, New York, ček 94—94.75, Pariz 560—570, Praga 283—284.50, Švica 1685—1695, Varšava 0.065—0. — Valute. Dolarji 93.50—94, avstrijske krome 0.13

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Komet

je najboljša, najcenejša tekoča čistilo za parkete in linoleum. Domač proizvod brez duha. Otroje lahko delo in minimalna poraba. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Glavna zaloga: Aleksander Wislak, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

Kontoristinja

z večletno pisarniško prakso, zmogla stroje pisja in vseh kontornih del želi prenesti mesto. Ponudbe prositi pod „Vestna“, na upravo lista.

Učenc.

star 17 let, ki ima že dve leti ključavniške učne dobe, želi mesta s hrano in stanovanjem. Cenjene ponudbe na pošto: Poljčane.

Tri sohe

v novo zgrajeni hiši, vsaka s posameznim vzhodom oddajajo se posamezno v najem za večletno dobo le proti naprej plačilu za daljšo dobo. Resnim reflektantom daje iz prijaznosti ustna pojasnila pisarna Prešernova ulica št. 54./I. pismena vprašanja je pa staviti poštne predal št. 149.

Gospodična

17 letna, bogata in dosti lepa, se želi poročiti z elegantnim, finim, izobraženim gospodom do 30. leta. Odgovor je lahko v več jezikih. Ponudbe pod „Shimny čevlje“, na upr. lista.

Hiša

eno- ali dvodružinska, z vrtom, četr ure od Celja, v krasni, mirni, solčni legi se ugodno proda. Cela hiša takoj na prosti. Pismena in ustna pojasnila: D. Čebin, Celje, Lava 27.

Ročni voziček

za 300—400 kg teže se ugodno proda. Naslov v upravi lista.

Novo pohištvo,

obednica (mahagoni) in salonska garnitura (pliš), skupno ali posamezno se proda najvišjemu ponudniku. Za ogledati v brzo-zvoznem skladišču južnega kodvora v Ljubljani dnevno med 8.—11. in 14.—16. uro. Pismene ponudbe, vezane na 8 dni je vpslati pod št. 631/II-23 na obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani do 7. julija.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zadrževanje oferte in cenike!

Letni manipulant

išče službe kot prevzemalec lesa in oglja. Nastop mogoč takoj. Cenjene ponudbe pod „Vestna“ na upravo lista.

Nemeblovano sobo

v mestu se išče. Ponudbe se prosijo pod „Nemeblovana“ na upravo lista.

Priporočam

svojo bogato zalogo spalnih in jedilnih sob ter raznega novega pohištva. Marija Baumgartner, Celje, Gosposka ulica št. 25.

Tehnik

strojne in električne stroje oddaja v Avstrijo in Čehoslovaško. Preskrbi nakup strojev in materiala. Vprašanje do 27. julija na upr. lista pod „Točen“

Zamenjam brivnico

dobrodošlo s stanovanjem, mesečni promet 6.000.— Din z enako, ali kupim lokal. Odvetnik Rakun, Celje.

Stružniki

mało rabljeni (hobelbanki) s primernim orodjem se prodajo. Naslov v upravi lista.

Premog-zdrob

čez 5000 kalorij nudim franko vagon Mestnje Din 2.300 za vagon. Takojšnja dobava ca 10 vagonov, drugače 2 vagona na mesec. Cenjena naročila pod „Zdrob 5500“ na upravnistvo.

Gospodična,

ki je absolvirala trgovski tečaj z dobrim uspehom, želi primerne službe, najraje v Ljubljani. Cenjene ponudbe prositi pod „Zanesljiva“ na upravo lista.

Pozor, tiskarne!

Prodajam poceni rokopiš prevoda znamenitega angleškega romana v svrhu ponatasa in založbe. Naslov v upravi.

Pohištvo,

dobro ohranjeno-kompletna postelja s tušno in žimnato opremo, razne omare, kredence, kuhinjska posoda, stenska ura, oblika, perilo, miza slike in drugo se proda na prostovoljni javni dražbi v nedeljo dne 15. julija zjutraj ob 1/8 uri v Hrenovi ul. 17/II. levo.

Tražim domačicu

kučevnu lepo, nježno odgojeno i obravnavano osebo, zdravu, brez prekornog vladanja, dobre prirode, okretnu i veštu u kuhanju; ja sam samac, veletrgovac, dobro situiran, gde bi se mogla i udeliti. Ponude sa fotografijom na adresu: Milan Ivković, Novi Sad, Kralja Petra ul. 1.

Strojni inženir.

Veliko industrijsko podjetje išče za vodilno mesto večkega strojnega inženirja, kateri je bil že zaposlen pri strojništvu in železnih konstrukcijah, ki ima dobri odnos na deželi, ter je razen deželne jezika tudi nemščine popolnoma vešč. Ponudbe pod „Strojni inženir“, na upravo lista.

Pohištvo.

Spalne in jedilne sobe kuhinjske opreme, stalno v zalogi. — Ogleda se lahko vsaki dan. — Za blago jamčimo. — Prevzemamo vsa mizarska dela.

Ermann & Arhar,

mizarstvo

Št. Vid nad Ljubljano.

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

izdelovatelj
dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zaloga

sprehajalnih
palic.

Popravila točno in solidno

Velika zaloga klobukov in slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

družba z o. z.

tovarna v Stobu,
pošta Domžale.

Prevzamejo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovačević Tršan v Ljubljani, Prešernova ul. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju,

Gosposka ul. št. 4.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI.

Vabilo na podpisovanje delnic.

III. emisija delnic.

Izvršuje sklep Občnega zbora delničarjev OBRTNE BANKE v Ljubljani, z dne 18. IV. 1922 sklenil je v to pooblaščen upravni svet na temelju odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo št. VI 3417 ddo 30. junija 1923 provesti zvišanje delniške glavnice od Din 1.250.000.—

na Din 2.000.000.—

z izdajo 15.000 novih delnic po nominalnih Din 50.— v skupnem znesku Din 750.000.— pod sledečimi pogoji.

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na vsaki 2 stari delnici 1 novo po kurzu Din 50.— prištevisi Din 7.50 za stroške in obresti za komad. Plašči starih delnic se imajo pri podpisovanju predložiti v svrhu odkolekovanja.

2. Ostalih 2500 delnic je na razpolago delničarjem oz. novim subskribentom po tečaju Din 55.— prištevisi Din 7.50 za stroške.

3. Delnice participirajo s polovico kupona na čistem dobičku za leto 1923.

4. Subskribcija se vrši v času od 15. julija do 15. avgusta 1923 pri Obrtni banki v Ljubljani in njeni podružnici v Ljubotmeru ter pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptuj, Brežicah in Kranju.

5. Kurzni dobiček, ki nastane iz izdaje novih delnic, se po odbitku vseh stroškov in pristojbin pripiše rezervnemu zakladu.

6. Pravico do repartitije si pridržuje upravni svet in se za nedodeljene delnice vplačani zneski vrnejo s 6 % obrestmi.

7. Za uspeh te emisije jamči posebni sindikat.

**Upravni svet Obrtne banke.
v Ljubljani.**

Pisalni stroji itd.

Mehanična delavnica
(popravljalnica)

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 8/1.

L. BARAGA.

Dr. Ivan Pintar

specijalist za ženske bolezni in porodništvo

ordinira zopet redno.

Ljubljana.

Cankarjevo (prej Francovo) nabrežje št. 5.

Cenike tambura šaljem svakome badava!

Stara rukotvorica tambura

M. GILG

Preloščica - Sisak, Hrvatska.

Preselitev trgovine.

Naznanjamo uljudno, da preselimo svojo trgovino z železnino z 25. julijem t. l. iz Cankarjevega nabrežja št. 1 v svojo lastno hišo

v Stritarjevo ulico št. 7,

kjer bomo trgovino **znatno razširili.**

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenjenim odjemalcem najboljše postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch,
trgovina z železnino.

BANCA ADRIATICA TRIESTE.

Objava.

Na občnem zboru delničarjev, ki se je vršil 14. julija 1923, se je na podstavi odobritve bilanc za poslovna leta 1921 in 1922 in na poročilo upravnega odbora, da so pasiva absorbirala družbeno glavnico, sklenila obnova glavnice do Lir 15.000.000.— potom emisije 75.000 komadov novih delnic v nominalni vrednosti po Lir 200.— s pravico participacije na dobičku od 1. januarja 1924 naprej. Te delnice se dajo v svrhu opcije na razpolago starih delničarjem v razmerju ene nove za eno staro delnico, katero posedujejo in sicer proti plačilu Lir 200.— za vsako novo delnico.

V smislu gornjega sklepa občnega zbora, ki je postal pravomočen z odobritvijo od strani vlade, opozarjajo se gg. delničarji zavoda Banca Adriatica Trieste, ki se hočejo poslužiti podeljene jim pravice na subskripcijo novih delnic, da se morajo te pravice poslužiti **do všteti 4. (četrtga) avgusta t. l.** Svoje stare delnice morajo z lastnoročno podpisanim popisom delnic v dveh izvodih predložiti pri sedežu Banca Adriatica Trieste, via St. Nicolò št. 9 in pri njenih podružnicah v Zadru in Opatiji ali pri Jadranski banki v Beogradu in njenih podružnicah Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik in Zagreb ali pri Adriatische Bank na Dunaju.

Obenem morajo za vsako delnico, ki jo hočejo subskribirati, vplačati iznos od Lir 200.— (dvesto). Proti predložitvi delnic na gornji način in proti omenjenemu vplačilu se jim bo izročilo začasno potrdilo (medjutomnica) za nove delnice, ki jih bodo subskribirali v smislu gori omenjenega sklepa občnega zbora. To začasno potrdilo se jim bo svoječasno zamenjalo za delnice, glaseče na prinosca.

Stare delnice, ki se bodo predložile v svrhu izvršitve opsijske pravice, se bodo odvzele in uničile, ter zamenjale z začasnim potrdilom za subskribirane nove delnice, kakor tudi z bonom, na temelju katerega se bodo mogle pri gori navedenih subskripcijskih mestih brezplačno prevzeti delnice Jadranske banke a. d. Beograd s kuponom za leto 1923 v razmerju ene delnice Jadranske banke Beograd za eno staro delnico Banca Adriatica Trieste, in sicer **od 5. do 31. avgusta 1923.**

Oni delničarji Banca Adriatica Trieste, ki se ne nameravajo poslužiti opsijske pravice, morajo predložiti svoje stare delnice z lastnoročno podpisanim popisom delnic v dveh izvodih **do všteti 4. (četrtga) avgusta t. l.** Stare delnice, ki se bodo predložile, se bodo odvzele in uničile, ter zamenjale z bonom, na temelju katerega se bodo mogle pri gori navedenih subskripcijskih mestih brezplačno prevzeti delnice Jadranske banke a. d. Beograd s kuponom za l. 1923 v razmerju ene delnice Jadranske banke Beograd za eno staro delnico Banca Adriatica Trieste, in sicer **od 5. do 31. avgusta 1923.**

Trst, dne 22. julija 1923.

Upravni odbor

BANCA ADRIATICA TRIESTE.